ללמוד ועוד
גם מסמך זה נכתב ע"י מכון "ללמוד ועוד" מבית אחיה- המאגר הגדול בעולם לתוכן יהודי
[ilmodvaod@chiya.org.il] לקבלת קבצים נוספים ניתן לפנות

דף לז: "אמר ליה אביי לרבא – לז: "וכן שני כלים"

גזל אחד מחמשה וכולם תובעים אותו, מה הדין? **ר' טרפון – מניח גזילה בפני בי"ד ומסתלק מן הדין. ור"ע – משלם לכל אחד ואחד.**

מה הסתירה הראשונה בר"ע? **גזל אחד מחמשה ר"ע פוסק שמשלם לכל אחד ואחד, זאת אומרת שמספיקא מפקינן ממונא. אבל מצד שני כתוב "נפל עליו ועל אימו הבית ולא יודעים מי מת ראשון, ב"ה וב"ש מודים שיחלוקו, אבל ר"ע חולק וסובר שהנכסים בחזקתן, דהיינו שלא מפקינן ממונא מספיקא.**

מה התירוץ? **בגזל אחד מחמשה זהו שמא וברי, דהיינו החמשה טוענים טענת ודאי שהוא גזל מהם והוא טוען לעומתם שמא גזלתי ממך... לכן חייב לשלם לכל אחד ואחד. אבל במקרה של נפל עליו הבית כל אחד בא בטענת שמא האם מתה ראשונה או שמא הבן מת ראשון ולכן הנכסים בחזקתן.**

מה הסתירה השניה בדברי ר"ע? **במשנה שלנו כתוב ברישא "אמר לשנים גזלתי לאחד מכם מנה..." ושם הדין הוא שמשלם לכל אחד ואחד, והרי זהו "שמא ושמא" ואעפ"כ רואים שמספיקא מפקינן ממונא, ובמקרה שנפל עליו הבית שזה גם מקרה של "שמא ושמא" הדין הוא לפי ר"ע שנכסים בחזקתן רואים שמספיקא לא מפקינן ממונא – סתירה!**

לפני שגמ' ניגשת לתרץ את הסתירה, היא שואלת כמה שאלות של הבהרה: א) מי אמר שמה שכתוב במשנה היא לפי דעת ר"ע? ב) מי אמר שהמקרה הנ"ל הוא "שמא ושמא" אולי זהו מקרה של שמא וברי? **א) מוכח שהמשנה שלנו היא כר"ע שהרי כתוב "מודה ר' טרפון במקרה שאומר לשנים גזלתי אחד מכם מנה..." והרי למי מודה? חייב להיות לר"ע שהוא היה בר פלוגתיה. ב) מוכח שהמקרה של הרישא הוא שמא ושמא, מכיון שכתוב "מודה מפי עצמו" דהיינו אף שלא תבעו אותו לדין אלא הוא הודה מפי עצמו. ועוד ר' חייא שנה שכל אחד מהנגזלים טוען איני יודע.**

לאחר שהגמ' הבהירה לנו הרישא של המשנה היא לפי ר"ע וזהו מקרה של שמא שמא, איך מיישבים את הסתירה מנפל עליו הבית...? **אלא שכבר למדנו שברישא של המשנה מדובר בבא לצאת ידי שמיים ולכן משלם לכל אחד ואחד.**

ביאורי מילים:

1. התם – **שם.**
2. חד – **אחד.**
3. אלמא – **רואים מכאן.**
4. מפקינן – **מוצאים.**
5. ממונא – **ממון.**
6. מריה – **בעלים.**
7. ורמינהי – **סתירה.**